

פרוטוקול מס' 389
מישיבת ועדת הכספים
יום שלישי, י"ח בסיון התשנ"ט (1.6.99), שעה 11:00

נכחו: חברי הוועדה: אברהם רביץ - היו"ר
חיים אורון
יצחק כהן
אופיר פינס-פז
מיכאל קליינר
אברהם (בייגה) שוחט

מ"מ: עבד-אלמאלכ דהאמשה

מוזמנים: שי טלמון - החשב הכללי
אבי גבאי - משרד האוצר
ישעיהו בן יהונתן - מכס ומע"מ
יובל ברונשטיין - עוזר החשב הכללי
אבי דור - לשכת החשב הכללי
איציק בקל - לשכת החשב הכללי
הילה אייל - משרד האוצר
נלי מונין - לשכה משפטית, משרד האוצר
ארי צוקרמן - משרד ראש הממשלה
מאיר יעקבסון - מ.י. נכסים
ציון שמע - ההסתדרות החדשה
אריק פינטו - ועד עובדי בנק הפועלים
מקסים בן דוד - ועד עובדי בנק הפועלים
שלום אמזלג - ועד עובדי בנק הפועלים
שמעון וייס - הרשות לניירות ערך
דוד לביא - הרשות לניירות ערך
שרה פרוש - הרשות לניירות ערך
י. קליין - משרד האוצר
ד. זייצ'יק - משרד האוצר
ר. ארד - משרד האוצר
ל. ברעם-אלקיים - משרד האוצר

-4708-

יועצת משפטית: אנה שניידר

יועצת כלכלית: סמדר אלחנני

מזכיר הוועדה: איוור קירשנר

קצרנית: יפעת שפרכר

- סדר-היום:
1. מכירת 5-7% מניות המדינה בבנק הפועלים בע"מ.
 2. צו מס בולים על מסמכים.
 3. צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין (תיקון מס' 9), התשנ"ט-1999. צו הבלו על דלק (פטור) (תיקון).
 4. תקנות הארכיונים (אגרות) (תיקון).
 5. שנויים בתקציב לשנת 1999.
 6. תקנות השקעות משותפות בנאמנות.

1. מכירת 5-7% מניות המדינה בבנק הפועלים בע"מ

הינו"ר אברהם רביץ:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הכספים של הכנסת. הסעיף הראשון: מכירת מניות בנק פועלים.

שי טלמון:

תמונת המצב היא שמדינת ישראל מחזיקה כרגע בדילול מלא קצת מעל 12% ממניות בנק הפועלים. כפי שאתם זוכרים, מנגנון השליטה נמכר לקבוצת הריסון. כ-43% הם קנו במזומן. הם קיבלו אופציה ל-21.5% ב-3 מנות, כשהשליש הראשון היה אמור להיות ממומש עד אוקטובר 98. הם לא מימשו אותו, כי זה לא היה כדאי להם. השליש השני היה אמור להיות ממומש עד אפריל 99. הם לא מימשו אותו, כי זה לא היה כדאי להם. נשאר השליש השלישי שאמור להיות ממומש עד אוקטובר 99.

אברהם (בייגה) שוחט:

איך זה עובד היום?

שי טלמון:

היום אפשר להגיד שהמניה היא פחות או יותר במחיר האופציה. בעקבות העליה הגדולה שהיתה במחירי מניות בנק הפועלים בתקופה של החודשיים האחרונים, המניה הגיעה לסביבת האופציה.

בערב חג הפסח ביקשנו מוועדת הכספים אישור למכור 8% ממניות בנק הפועלים, שזו בעצם היתה איזו שהיא יתרה מהסיבוב הקודם, כלומר 7% שבעלי השליטה לא מימשו באוקטובר, ולמכור אותן בצורה של חבילות מניות, טכניקת מכירה שהשתמשנו בה בשנתיים האחרונות לגבי מניות בנק לאומי ובנק פועלים. הטכניקה זולה, מהירה, והחיסרון שלה הוא שאנחנו לא מצליחים למכור היקפים גדולים וגם הפיזור הראשוני שלה - אני לא מדבר על הפיזור השני שלה - הוא לקבוצה מצומצמת של גופים מוסדיים ו/או בנקים להשקעות.

קיבלנו את האישור מוועדת הכספים. מתוך ה-8% האלה ביקשנו את האישור לכשנה. מתוך ה-8% מכרנו במהלך חודש אפריל חבילה של 2% ממניות בנק הפועלים, כך שמהחבילה ההיא נותרו לנו 6%. בינתיים בעלי השליטה לא מימשו גם את האופציה השנייה, כך שאנחנו עומדים כרגע בדילול מלא על קצת מעל 12%. דילול מלא פירושו: אחרי שמנכים את האופציה של בעלי השליטה, כלומר את המנה השלישית.

אברהם (בייגה) שוחט:

זאת אומרת שיכול להיות שתגיעו ל-19% אם הם לא יממשו?

שי טלמון:

אני מאוד מקווה שאת האופציה השלישית הם יממשו. כל המספרים שצינתי הם מספרים שמנכים את החוב של הממשלה לעובדים. הממשלה צריכה לתת לעובדים 10% מהסכומים שהיא מנפיקה או מהמניות שהיא מנפיקה - ואני לא רוצה לחדד פה את חילוקי הדיעות שקיימים לגבי חלק מסויים. בכל מקרה, כפי שצינתי בעבר גם לגבי מניות בנק מזרחי וזה נכון גם לגבי בנק הפועלים, אנחנו הולכים ושוברים את המניות לעובדים בצד. לגבי הגירסה המחמירה, הם מקבלים עד 100% מהון המניות של

הבנק, למרות שעל העניין הזה יש ויכוח שעוד לא הוכרע.

עבד אלמאלכ-דהאמשה:

מה עם שאר הזכויות של העובדים?

שי טלמון:

הכל מוסדר. עלתה אפשרות מצידו של הבנק ובעלי השליטה לנצל את הסיטואציה הנוחה גם בשוק המקומי וגם בשווקים הבינלאומיים ולצאת בתשקיף בינלאומי. כפי שאתם יודעים, השווקים הבינלאומיים יוצאים לאיזו שהיא פאזזה בעבודה שלהם מאמצע יולי, והם העלו בקשה בפני הממשלה להצטרף אליהם להנפקה הזאת.

לממשלה יש את כל הסיבות הטובות להענות לבקשתם של בעלי השליטה ולהצטרף לתהליך הזה. התהליך הוא גיוס הון של הבנק לתוך הבנק בהיקף של 2.4% מכירה נוספת של מניות המדינה תהיה מתוך אותן מניות שנותרו בידי המדינה.

התשקיף הוא בינלאומי, ואם אכן זה יצא לפועל זאת תהיה פעולה ראשונה של הממשלה שתצליח בשווקים בינלאומיים בתחום המניות. עד היום ממשלת ישראל לא מכרה אף פעם מניות של חברה ממשלתית בשווקים בינלאומיים. היה נסיון באפריל 95 למכור את מניות כ"ל בבורסה בארצות הברית, אבל זה לא יצא לפועל. היו לנו מחשבות לעשות משהו בבנק פועלים, אבל לא הגענו למשהו מתקדם, ובסופו של דבר ביולי 97 עשינו תשקיף בשוק המקומי בלבד עם הפצה לזרים. פה יש הזדמנות שהבנק מעוניין בה, ולפי דעתנו זה תמריץ לעשות הנפקה כזאת.

אברהם (בייגה) שוחט:

למה הבנק מעוניין?

שי טלמון:

לפי הניתוח שעשינו, הדבר המרכזי שהבנק רואה פה זה את היכולת לנצל את המצב בשווקים הבינלאומיים ולהביא לכך שמניית בנק הפועלים תסחר בנוסף לבורסה בתל-אביב בבורסה נוספת בינלאומית. זה עושה UPGRADING לבנק, זה יוצר לו תדמית יותר טובה וזה יוצר לו תדמית בינלאומית. אלה הסיבות המרכזיות שאנחנו רואים ברצון שלהם לעשות את התהליך הזה. כמובן שמחיר המניה, כמו שאמרתי, הוא מחיר טוב. אנחנו נמצאים היום אחרי עליה של כמה עשרות אחוזים שמניית בנק פועלים עשתה בתקופה האחרונה, ובסיכומו של דבר, מניה נסחרת היום ברמה של כ-120% מההון העצמי של הבנק, וזה כמספר אבסולוטי גם מספר מספיק מכובד. יש בנקים במדינת ישראל, כפי שאתם יודעים, שניים גדולים, שנסחרים...

חיים אורון:

סך הכל מוצעים למכירה עד 9.4.

שי טלמון:

2.4 זה דילול של בעלי המניות הנוכחיים, זה לא מכירה של מניות של המדינה.

חיים אורון:

של בעלי המניות של בנק פועלים.

מאיר יעקבסון:

2.4 פירושו הנפקה, דהיינו הבנק מגייס פנימה כסף לצורך הבנק ללא מכירה של בעלי השליטה.

אופיר פינס-פז:

למה הוא צריך אישור?

שי טלמון:

על ה-2.4 הוא צריך אישור מטעם הממשלה לפי הסכם העברת השליטה. זה לא מצריך אישור ועדת הכספים אלא מספיק אישור משרד האוצר. יכול להיות שהיינו מגיעים לוועדת הכספים במצב עסקים רגיל קצת יותר מאוחר, אבל בגלל לוח זמנים פוליטי אנחנו לא רוצים להכנס למצב שבו אין ועדה פעילה שיכולה לאשר את זה. מהרגע שנכנסנו לתהליך הזה, אנחנו לצורך העניין סבורים שאנחנו רוצים להשלים אותו. לא קבענו לעצמינו מצב שבו אם המניה נופלת ב-30% אנחנו לא מבצעים את ההנפקה. אנחנו מקווים שזה ילך במסלול כפי שזה. השווקים הבינלאומיים, כמו שאמרתי כרגע, הם שווקים טובים. השוק המקומי הוא בסדר. בנק הפועלים פירסם אתמול דוחות כספיים שלפיהם מצבו טוב.

אברהם (בייגה) שוחט:

אם יתברר לכם שתקבלו מחיר מאוד נמוך תוכלו לעצור את זה?

שי טלמון:

טכנית כן.

חיים אורון:

מה התלות בין שני המרכיבים?

שי טלמון:

אין תלות, זאת עיסקה אחת.

חיים אורון:

אם נניח הבנק מחליט שהוא לא, אז בזה הוא כופה עליכם שאתם לא?

שי טלמון:

בסיכומי של דבר, הרעיון הוא לעשות את זה במשותף, בעיסקה אחת. בצד הפורמאלי, ברגע שוועדת הכספים אישרה לנו לבצע את המכירה, אנחנו יכולים להתקדם עם המכירה בשיתוף עם הבנק, בלתי תלוי ב-2.4.

אברהם (בייגה) שוחט:

מי זה המנפיק?

שי טלמון:

המנפיק זה גולדמן זקס. העיסקה הזאת נעשתה במשותף על ידי שני הגורמים.

חיים אורון:

אנחנו השתכנענו שזה טוב. אם הנהלת בנק הפועלים או המנהלים יחליטו שהם לא, אז כל הסיפור נופל?

שי טלמון:

לא בוודאות.

אברהם (בייגה) שוחט:

תמשיכו לבד?

שי טלמון:

בוודאי. אנחנו מוכרים את מניות המדינה.

חיים אורון:

אין סעיף כזה בהסכם ביניכם? האם יש בכלל הסכם בין המדינה והבנק על העניין הזה?

שי טלמון:

אין הסכם יש תשקיף. התשקיף הוא תשקיף, שלצורך העניין המדינה חתומה עליו כי היא מוכרת מניות שלה. יש הסכם חיתום.

אברהם (בייגה) שוחט:

אם תבוא הנהלת הבנק ותגיד: תשמעו, אנחנו לא רוצים להיות בשוק ההון בחוץ, אז אתם על אפם וחמתם תעשו את זה?

שי טלמון:

אבל אנחנו מדברים פה על תהליך שנכנסנו אליו, אז אני לא מצפה שבעוד שבועיים הם יבואו ויגידו לי: אנחנו מתחרטים.

אופיר פינס-פז:

גם כדאי להם ללכת למהלך משותף.

מאיר יעקבסון:

לעניין ההסכם, אין הסכם ספציפי לצורך ההנפקה הזאת. הרי המדינה מכרה שליטה של 43 פלוס אופציה ל-21.5 ב-3 מנות. המדינה נשארה עם כמות מסויימת של מניות. מתוך זה בנינו מכניזם בחוזה במספר סעיפים, שנותן לנו: 1. עדיפויות לאורך כל התקופה עד שהמדינה לא יורדת מתחת ל-10 במכירה הן בישראל והן בשווקים בכל האמצעים. 2. הבטחת שיתוף פעולה מלא ומוחלט של הבנק על חשבוננו לצורך ביצוע מכירות בתשקיף ובעוד דרכים אחרות.

גם אם אין הסכם, בוודאי יש מחוייבות על פי החוזה לשיתוף פעולה מלא. כאשר הם חלק מהעניין, זה יוצר מחוייבות יותר טובה, רמת שיתוף פעולה והנושא רץ יפה. בוודאי שמעבר לערך המוסף יש היבט כללי למדינה בהליך ההפרטה, משום שיש פה

חשיפה לשני השווקים המובילים בעולם, למשקיעים המוסדיים מהמובילים בעולם. בוודאי יש פה ערך מוסף לבנק בהיבט של החשיפה לשווקים הגדולים בעולם, לאנליסטים המובילים בעולם, וזה נותן ערך מוסף לבנק בכלל. כמובן זה מאפשר כלים נוספים בעתיד לביצוע הנפקה ו/או מכירה גם למדינה בהמשך הדרך, שעוד יהיה לנו למכור, וגם לבנק לצורך גיוס ו/או לצורך מכירה של חלק מהמניות של בעלי השליטה.

חיים אורון:

תן תמונה של מבנה הבנק.

שי טלמון:

אני לא יכול לתת תמונה, אני יכול לבוא ולהגיד: הממשלה מחזיקה היום לא בדילול מלא כ-20%, בעלי השליטה מחזיקים היום 44% ו-36% נסחרים בבורסה. מתוך ה-64% יש בידי העובדים חבילה.

אברהם (בייגה) שוחט:

העובדים קיבלו כבר את האופציה?

מאיר יעקבסון:

בידי המדינה יש היום כ-20%. יש כעוד 2% אופציות לא סחירות שמחזיקים העובדים. יש עוד כ-44% בידי בעלי השליטה ועוד 34% מפוזר בציבור, כאשר בתוך ה-34% כ-7%, להערכתי, בידי העובדים.

המדינה לאורך הזמן בכל ההנפקות והמכירות לעובדים בכל הבנקים, לא רק בפועלים, נותנת מניות לעובדים על פי המנגנון שנקבע, דהיינו 10% מההון של הבנק בהלוואה לא צמודה, עם חסימה, עם הסדר עם מס הכנסה והמעשה הזה נעשה בכל הבנקים לשביעות רצונם של העובדים.

באופן כללי, הזכויות של העובדים עוגנו היטב בהסכם מכירת השליטה לשביעות רצונם. הנושא הזה נידון גם פה, ואני חושב שהמציאות חודש וחצי אחרי מכירת השליטה מוכיחה זאת יותר טוב מהכל.

על פי חוק ניירות ערך בישראל, הנפקה לעובדים מחייבת תשקיף. תשקיף, כמו שאתם רואים, זה ספר כבד, זה דבר שהוא כרוך בעבודה רבה, בעלויות כבדות. מידי פעם אם אנחנו מוכרים, למשל בבלוקים, אז אנחנו משלימים להם את זה אחר כך בתשקיף. למשל, מכרנו את גרעין השליטה ואחר כך הם קיבלו את המניות בתשקיף.

כדי לחסוך בתשקיף נוסף ולאפשר לעובדים לקבל במהירות מניות, ב-21.5 אופציות האלה אמרנו: או שבעלי השליטה יממשו את זה - ויכול להיות שאם במהלך השנתיים האלה הם לא יממשו יכול להיות גם שנמכור בדרכים אחרות, למעט בתשקיף, שאמרנו: בתשקיף ממילא ניתן לעובדים. בנינו מכשיר מיוחד כדי ליצור מנגנון זירוז ולתת במהירות לעובדים בתום השנתיים של האופציות את המניות מיד, ואכן נתנו להם אופציות לא סחירות. בצורה הזאת אפשר להקצות להם את המניות בתום השנתיים ללא תשקיף, לפי הכמות שנמכור, בין לבעלי השליטה ובין במכירות אחרות. כתבנו בתשקיף גם למעט תשקיף, כי אמרנו שאם יהיה תשקיף אז כבר ניתן להם מיד בתשקיף. הגענו לפה עם נושא של תשקיף בחו"ל. בתשקיף בחו"ל אין אפשרות לתת לעובדים.

היו"ר אברהם רביץ:

מה אתם מציעים לעובדים?

מאיר יעקבסון:

העובדים קודם כל יקבלו, כאשר נגיע למועד הזה באוקטובר, את אותם 10% ממה שבעלי השליטה יממשו או ממה שמכרנו. למשל, מכרנו 2% בלוק עבור כ-60 מיליון דולר לפני חודשיים. למדינה יש עוד סחורה למכור, לכן אני מעריך שבהתחלת 2000 נצא בתשקיף נוסף, ואז כמובן נשלים להם. למשל, הדברים נעשו בבנק לאומי.

ציון שמע:

מה יקבלו העובדים באוקטובר?

מאיר יעקבסון:

באוקטובר העובדים יקבלו 10% מהכמות אם יממשו בעלי השליטה את האופציה השלישית, והם יקבלו בגין ה-2% שנמכרו בבלוק.

ציון שמע:

מה בגין ה-6%?

מאיר יעקבסון:

בגין ה-6% הסברתי שבגלל ההוראה בתשקיף שבה היה כתוב למעט תשקיף חשבנו על תשקיף בישראל. אז אמרנו שאם נעשה תשקיף בישראל אז מיד ניתן להם, לא צריך לחכות. אבל זה תופש אותנו על התשקיף בחו"ל שבו אין אפשרות, ולכן בגין הכמות הזו נצטרך לחכות עוד כמה חודשים לוועדת 2000 ואז הם יקבלו את זה בתשקיף. הדברים נעשו בבנק לאומי, שאחר כך השלמנו להם את מכירת הבלוקים, והדברים נעשו בבנק פועלים שבפברואר 98 עשינו את התשקיף.

אנחנו תמיד, לאורך כל הדרך, משתדלים להקדים את מתן המניות לעובדים. אנחנו יוצאים בתשקיפים כולל אופציות לעיתים שנה ושנתיים, ואנחנו נותנים לעובדים את ה-10% גם בגין האופציות למרות שהן טרם מומשו, והראייה שבדיסקונט, למשל, היה לנו תשקיף שהסידרה השנייה לא מומשה, וכרגע הם מעט בעודף. עם בנק לאומי, למשל, יש אופציות שמועד המימוש שלהן הוא דצמבר 99. אנחנו תמיד מיישרים קו, ואין שום בעיה כי יש מחוייבות מלאה. הנושא הוא נושא של עיתוי, דהיינו אם לא ניתן להם באוקטובר אז ניתן להם מאוחר יותר - והצעתי לעובדים לפתור את זה על ידי כך שיביאו חתימה מאותם עובדים.

שי טלמון:

אני סבור שבאוקטובר 99 הממשלה ו.י. יצטרכו לעשות תמונת מצב לאחר סיום מועד האופציות ולראות מה יש להן, וכתוצאה מכך אני מניח שתותר כמות קטנה כזאת או אחרת בידי המדינה שהיא תצטרך למכור. ממילא הממשלה תצטרך להחזיר את חובותיה לעובדים, והממשלה - היום אין מה לעשות, כי בשביל לתת מניות לעובדים צריך תשקיף, זה כללי רשות ניירות הערך - מודיעה חד משמעית שהיא תמצא את ההזדמנות הראשונה במהלך שנת 2000 לעשות תשקיף של בנק הפועלים בשיתוף עם הבנק ובמסגרת זו להחזיר לעובדים את כל החובות שהצטברו. אם היתה לנו אפשרות היום לעסוק בתשקיף בינלאומי ולתת לעובדים, היינו נותנים לעובדים.

אברהם (בייגה) שוחט:

ואז באיזה מחיר הם היו מקבלים את האופציות?

שי טלמון:

הם מקבלים את האופציות ב-25% נמוך ממחיר השוק.

אופיר פינס-פז:

מה אתה עושה עם כל העובדים שאתמול היו במערכת והיום הם מחוץ למערכת?

שי טלמון:

זה תמיד נכון. תהליך הפרטת הבנקים נמשך על פני שנים. לפעמים אנחנו בעודף ולפעמים אנחנו בחוסר. כשמכרנו באוקטובר 97 את גרעין השליטה, מכרנו 43% במזומן לקבוצת הריסון. העובדים לא קיבלו במכירת גרעין שליטה, הם היו צריכים לחכות 3,4 חודשים, עד פברואר 98, עד שעשינו תשקיף ראשון בתחילת 98, ואז הם קיבלו חזרה את המניות של הריסון. הרי לא נעשה היום תשקיף מיוחד בישראל רק כדי להקצות לעובדים את העניין הזה. העובדים ימתינו להזדמנות הראשונה.

ציון שמע:

למעשה, עד אתמול בלילה לא היתה לנו בעיה כי היה לנו הסכם שוועדת הכספים אישרה אותו, שזה היה בסביבות 23 בינואר 98. שם נקבע שהעובדים יקבלו אופציות של 7.16% כל פעם. לא מימשו או כן מימשו, לעובדים נתנו אופציות של 2.15%. אילו כל העסק הזה היה מתממש, אז באוקטובר 99 מבלי תשקיף האופציות הלא סחירות היו הופכות למניות. זה היה ההסכם, שעם זה היינו באים לכאן ולא היתה לנו בעיה.

אתמול בלילה קיבלתי טלפון ממאיר, והוא אמר לי שעורכי הדין של הנכסים לניהול גילו שזה בלתי אפשרי ללא תשקיף ושצריך להקטין כ-260 עובדים שלא מימשו את רכישת המניות, כלומר שהם מוותרים בכך שנכסים מ.י. תהפוך את האופציות למניות לעובדים. זה לא ראלי להקטין 260 עובדים שיוותרו על זכותם בעניין הזה, ונותרנו עם בעיה ללא פתרון. הבעיה שלנו היא, שאם באוקטובר 98, מבלי תשקיף ועל פי ההסכם, האופציות הלא סחירות היו הופכות למניות וזה היה טרוויאלי וברור, היום, מדברים איתנו על כך שצריך להיות תשקיף. בגלל אותה תגלית שהתגלתה לגבי העיסקה הזאת, אנחנו לא יודעים מתי יהיה תשקיף ואנחנו לא יודעים איפה המניות של העובדים יהיו מובטחות.

שי טלמון:

אתה מציע שלא יהיה עכשיו תשקיף.

ציון שמע:

אני לא בא לתקוע את התהליך, חלילה, מה שאני רוצה זה להיות מובטח. אני ביקשתי מכתב מנכסים מ.י. שיתן לנו כיסוי לעניין הזה לגבי המניות ופחות או יותר עיתוי של הנפקה. אם חלילה יהיה משהו אז העיתוי הזה יזוז. רצינו סדר גודל של זמן, כדי שנדע שאותן אופציות שיהפכו למניות יונפקו לעובדים במסגרת הרגילה.

אריק פינטו:

אין לנו שום כוונה לעצור את ההנפקה הזאת. מה יקרה אם נניח ההנפקה הזו תצליח, וגם ההנפקה הבאה תהיה תשקיף לחו"ל?

שי טלמון:

אני יכול להגיד כוונה אבל אני לא יכול לתת התחייבות מוחלטת, כי זה לא

יהיה נכון. ההתחייבות המוחלטת היא שהמדינה תעמוד בהתחייבות שלה לעובדים. אתה אומר: תנו לי מועד, ואני אומר שהמועד הסביר שאני יכול לתת לך כרגע זה במהלך 2000, כי אז תגמר האופציה השלישית, נעשה תמונת מצב איפה אנחנו עומדים ואז נוכל לעשות את התשקיף עם יתרת מניות המדינה ועם יתרת מניות בנק הפועלים. על המועד אני לא רוצה לשים פה חותמת בפני ועדת הכספים, כי יכול להיות פתאום משבר כזה וכן הלאה. לצורך העניין אני אומר שלנו יש אנטרס לגמור את זה בשנת 2000. אנחנו מצהירים על זה שנגמור את זה בשנת 2000.

ציון שמע:

תן הנפקה מיוחדת לעובדים.

היו"ר אברהם רביץ:

אם הם יעשו תשקיף נוסף לחו"ל, הם יעשו הנפקה מיוחדת לעובדים.

שי טלמון:

המדינה תעמוד בהתחייבות שלה לעובדים. היא תעשה מאמץ שזה יהיה בשנת 2000. בסופו של דבר יכול להיות שזה יאלץ אותנו לעשות תשקיף מיוחד לעובדים, ותשקיף מיוחד לעובדים זה בבורסה בישראל.

אברהם (בייגה) שוחט:

מי משלם את המס על זה שהלוואה היא בלי ריבית?

שי טלמון:

העובדים.

מאיר יעקבסון:

בכל מקרה יש למדינה עוד כמות למכור מעבר לאופציות בחו"ל, דהיינו עוד בכל מקרה אנחנו צריכים לעשות תשקיף בישראל כדי לתת להם על היתרה מעבר לזה.

אברהם (בייגה) שוחט:

מה קורה עם דיסקונט?

שי טלמון:

זה יחכה לשר האוצר הבא.

היו"ר אברהם רביץ:

האם תוכלו לשלוח מכתב לוועד העובדים שישקף את הדברים שנאמרו פה?

שי טלמון:

חברת מ.י. בשם מדינת ישראל יכולה לתת לעובדים בכתב את הדברים שנאמרו פה בוועדה.

הינו"ר אברהם רביץ:

בכפוף לדברים האלה, אנחנו מאשרים את הבקשה המונחת לפנינו: מכירת מניות
בנק הפועלים.

2. צו מס בולים על מסמכים (תיקון תוספת ב' לחוק).

שי טלמון:

במהלך קיץ 96 הוקמה ועדה בראשות דוד ברודט לטפל במשבר שהיה אז בשוק ההון, והוועדה יצאה עם שורה של המלצות, שכפי שידוע לכם וזכור לכם, רובן לא יושמו עד רגע זה. יחד עם זאת, אחת ההמלצות של הוועדה היא היתה, שיש לבחון בצורה יותר יסודית את הנושא של שוק משני למשכנתאות.

בהמשך לכך מינה שר האוצר דן מרידור ועדה בראשותי, שכללה נציגים של משרד האוצר מ-3 אגפים: שוק ההון - אגף התקציבים והחשב הכללי, בנק ישראל - נציג המפקח על הבנקים ונציגי המחלקה המוניטרית, משרד השיכון ונציג חיצוני, לדון בכל הנושא שקשור לשוק משני למשכנתאות.

הוועדה הזאת דנה למעלה משנה, והגישה בתחילת 98 את ההמלצות שלה לשר האוצר יעקב נאמן. ההמלצות נידונו, אושרו במשרד האוצר ואושרו גם בממשלה. הוועדה בעצם הגיעה למסקנה ששוק משני למשכנתאות זה לא כלי להגדיל את היקף המקורות שעומדים לטובת שוק המשכנתאות. היה לנו פה דיון נפרד בוועדה על הסיפור של המקורות, והייתי אומר שאת הסיפור של המקורות של שוק משני למשכנתאות בכלל אפשר לחלק ל-2,3 דברים מרכזיים: האחד קשור ברמת הריבית הגבוהה לטווח קצר, השני קשור אולי בהסדר קרנות הפנסיה, והשלישי קשור אולי להסדרי המיסוי הנהוגים לטווח ארוך ולטווח קצר, והם אלה שמפיעים על המקורות לטווח ארוך, ללא שוק משני למשכנתאות.

יחד עם זאת, הוועדה סברה ששוק משני למשכנתאות הוא טוב גם משום שהוא משכלל את אמינות ההון של הבנקים ומשכלל את שוק ההון וגם משום שהוא גורם סטנדרטיזציה בשוק המשכנתאות. שוק משני למשכנתאות אומר שבפעם הבנקים לוקחים תיקי הלוואות של לווים מסויימים, נותנים אותם לגורם מתווך - שלצורך העניין נקרא לו חברה אורזת שאורזת אותם ומנפיקה אותם למחזיקי איגרות חוב. כך נהוג בעולם. בארצות הברית השוק הזה מאוד מפותח, ודובר על כך שגם בארץ ראוי ורצוי שיתפתח שוק מהסוג הזה.

הוועדה התלבטה בשתי סוגיות מרכזיות: האחת זה איזה חסמים עומדים בפני קיומו של שוק משני למשכנתאות, והיא הגיעה למסקנה שהחסמים המרכזיים הם דווקא בתחומי המיסוי, והשנייה זה מס בולים שיכול לשבש את העלות הכוללת של התהליך, כי אם על כל עיסקה צריך לשלם מס בולים בתוך התהליך הזה, אז בסופו של דבר העיסקה תהיה יקרה, מה שבסופו של דבר ישפיע על הריבית ללווה.

הכוונה של מס הכנסה היא בעצם לאשר את האיגרת הזאת כאיגרת ממשלתית לכל דבר ועניין, כך שהכללים של גופים מוסדיים בנוגע לרכישת איגרות כללי המיסוי יהיו רלוונטים גם במקרה הזה. האישור הזה ינתן מיד אחרי שוועדת הכספים תאשר את הסיפור של מס בולים. מעבר לזה, יש עוד מספר סוגיות שקשורות להסרת חסמים, אגרות רישום ודברים שקשורים לאפשרות להעביר את השיעבוד, הביטחון, מזה שמקבל את ההלוואה ומעניק את הביטחון ועד מחזיק האג"ח. זה דורש חקיקה ראשית.

אברהם (בייגה) שוחט:

איזה מרווח DEFAULT לוקחים בדברים האלה?

שי טלמון:

המרווח של הDEFAULT הוא מאוד נמוך בשוק המשכנתאות. במהלך החצי שנה אחרונה, כלומר בעצם מהרגע שהממשלה אישרה את הדוח, עבדנו במשרד האוצר בצורה די אינטנסיבית בלנסות ולקדם את היישום שלו. הדרך הקלה לייצר את השוק המשני למשכנתאות היתה, לתת מטרייה בצורת ביטוח או ערבות מדינה לכל הסיפור של שוק

המשכנתאות. הוועדה דנה בזה בצורה מאוד יסודית, ובאופן בלתי מפתיע פסלה את האפשרות הזאת. מה שאנחנו מביאים היום לוועדה זה בעצם את הפטור הזה ממס בולים.

אופיר פינס-פז:

כמה הוא שווה בכסף?

שי טלמון:

אני לא יכול להעריך אותו בכסף, כי כיום אין עיסקאות.

אופיר פינס-פז:

כמה אתה מעריך שיהיה בזה?

שי טלמון:

אני לא יודע. אני אשמח שיהיו כמה שיותר עיסקאות במסגרת העניין הזה. אחרי שהיסרנו את החסמים והשוק הפרטי גם ידע, היו אצלי מספר גורמים שאמרו לי: אנחנו מתכוונים להיות פעילים בעניין הזה. גם הוועדה אמרה שהיא צריכה להמשיך ולבחון את המצב בשוק המשני אחרי הסרת החסמים אם באמת מתפתחות עיסקאות ומה המצב, כי אני מניח שיהיו גורמים שיעלו כל הזמן את הסיפור הזה של מעורבות יותר עמוקה של הממשלה בעניין הזה.

מיכאל קליינר:

למה הם צריכים ביטחון אם יש ערבות קרקעית?

שי טלמון:

אני עוד לא ראיתי שמוציאים אנשים. הבעיה המרכזית היא באמת אופיו של הביטחון, מה גם שנחקקו ב-92 שני חוקים. חוק אחד זה חוק הערבים, שהוא בעצם אמר שלא כל כך מהר אפשר ללכת לערבים האחרים, מה שבעצם שיחרר מהביטחון מספר שחקנים נוספים בתוך הסיפור הזה.

אנחנו ישבנו על העניין הזה מספר חודשים על מנת לנסח אותו. זה צו ממשלתי, זה לא צו של הבנקים למשכנתאות, והעניין הזה נעשה על ידי מספר אגפים במשרד האוצר, בשיתוף משרד המשפטים. אנחנו, פחות או יותר, בדקה ה-90 להביא את זה. אם היום ועדת הכספים לא מאשרת את הסיפור הזה, להערכתי, זה יחכה עוד מספר חודשים עד שתכונן ועדה. לכן אני כן מציע לוועדה לאשר את הנוסח המוצע על ידי הממשלה. אנחנו נתחיל לראות איך הסיפור הזה עובד, נתחיל לראות איך המערכת הזאת הולכת קדימה. אני מניח שיחד עם התיקונים הנוספים שאנחנו נדרשים להעביר - וכמו שאמרתי, בשביל הנושא של הבטחת השיעבוד ולהעביר אותו למחזיק האג"ח לגבי תיקים ישנים אנחנו צריכים לעשות תיקון חקיקה ב-3 קריאות. צריך לתת את הדחיפה לצאת לדרך.

אנה שניידר:

אבל בלי החקיקה הראשית הם יצאו לדרך?

שי טלמון:

כן, לגבי תיקים חדשים מותר לעשות את זה.

ל. ברעם-אלקיים:

הרי זה מס על מסמכים. פה אנחנו מדברים על נפחים של עיסקאות שבהם הרווחים מאוד קטנים. יכול להיות 0.04 שזה מס בולים על המסמכים, אבל הוא על כל הנפח, הוא לא רק על המרווח, ואם יש 5,6 מסמכים שזה יכול להיות הרבה, זה יכול להגיע לאחוזים שהם מאוד משמעותיים.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו מאשרים את זה.

סמדר אלחנני:

שי, אבל מה עם התשובה לאיגוד הבנקים? הפנייה שלכם הגיעה רק אתמול, קראתי אותה, היו שם הרבה הערות.

משרד האוצר, לשכה משפטית:

הרוב מתייחס להרחבות של מה שיש.

סמדר אלחנני:

אני מבקשת שהאוצר יתן התייחסות.

3. צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין
(תיקון מס' 9), התשנ"ט-1999.
צו הבלו על דלק (פטור) (תיקון)

ישעיהו בן יהונתן:

יש פה 3 צווים שתפקידם בסך הכל לעשות סדר בתעריף המכס. מדובר כאן בחומר הברקה מסויים, שמכיל שמן, פשתן מעל 20%, שיש לגביו מס של 10%, כאשר על כל השמנים שמשמשים להברקה יש מס של 12%. הבדיקה שלנו הראתה שאין ייבוא שחייב במכס של 10%, ולכן אנחנו רוצים לאחד את זה כדי שזה יהיה 12%.

הקטע השני זה פרט 40.06 שמתייחס לסרטים להדבקה על צמיגים, כלומר חידוש צמיגים. יש כאן סוג של סרט שהוא פטור וסוג של סרט שהוא 8%. על סוג הסרט של הפטור אין ייבוא. אנחנו רוצים לקבוע את זה כ-8% על פי תוכנית החשיפה.

יש מיסוי על דלק כאשר הדלק משמש כמקור אנרגיה לבעירה: מכוניות, מפעלים תעשייתיים. אז יש את המיסוי הגבוה על דלק. כאשר הדלק משמש כחומר גלם ולוקחים אותו ומשנים את ההרכב הכימי שלו והוא הופך כחומר גלם בתוך המוצר, אנחנו לא רואים אותו כדלק אלא כחומר גלם. זאת התפיסה של המיסוי על דלק.

אופיר פינס-פז:

כמו מה?

ישעיהו בן יהונתן:

היצרן שמייצר גז CO2 ביקש מאיתנו בזמנו לקבל פטור על דלק שמשמש כחומר גלם, כלומר על נפט ועל גז. עכשיו הוא בא ואומר: טעיתי, אני צריך גם על סולר, כי בסולר אני משתמש לפירוק הסולר וייצור ה-CO2.

אופיר פינס-פז:

מה זה משנה אם זה לבעירה או למשהו אחר?

ישעיהו בן יהונתן:

כאן זה ממש חומר גלם.

היו"ר אברהם רביץ:

מאושר.

4. תקנות הארכיונים (אגרות) (תיקון)

ארי צוקרמן:

ארכיון המדינה גובה כסף עבור כל בקשה לעיון במסמכים. גנז המדינה ביקש כבר לפני שנה להעלות את הסכום שהם גובים מ-21 שקלים ל-100 שקלים. בגלל שמדובר בעבודה מאוד רצינית - ואנחנו גם עשינו סיור במקום לראות איך עובדים - זאת היתה הבקשה. הם כינסו ועדה בין משרדית של נציגים של משרד האוצר, משרד ראש הממשלה ומשרדים נוספים, והוועדה אישרה את הבקשה בנושא הזה.

מיכאל קליינר:

המדינה אוספת חומר כשירות לאזרחים. אם ישכנעו אותי שרק בעלי המאה משתמשים בזה אז אולי, אבל אני לא יודע. אם אזרח צריך פעם לקבל מהמדינה שירות, למצוא משהו שקיים, בשביל זה הוא צריך לשלם 100 שקל לתיק?

ארי צוקרמן:

יש פה חלוקה מסויימת. יש פה אגרת עיון בסעיף 1 ואגרת העתק בסעיף 3. בסעיף 1 מדובר בעיקר בחומר משפטי. זה לא חומר כל כך נפוץ שהאזרח הפשוט מגיע. האזרח הפשוט בעיקר מגיע לסעיף 3, שזה בעיקר צילומים של חומר ארכיוני, וגם כאן הם ביקשו לעשות שינוי. השינוי המבוקש הוא 1.50 שקלים לדף צילום.

אברהם (בייגה) שוחט:

קודם הוא צריך לעיין לפני שהוא מצלם.

ארי צוקרמן:

כן, הוא מבקש שיוציאו לו. עיקר הכסף זה על חיפוש התיק, האיתור שלו.

אברהם (בייגה) שוחט:

האם כאשר בא בן אדם ורוצה רק תצלום זה עולה לו 100 שקל?

ארי צוקרמן:

על העיון הוא ישלם את ה-100 שקל.

אברהם (בייגה) שוחט:

יש בזה תנועה גדולה?

ארי צוקרמן:

אין תנועה כל כך גדולה, אבל בנושא של חומר משפטי זה יוצר להם בעיות מאוד רציניות.

אנה שניידר:

יש חוק חופש המידע שעומד להכנס לתוקף בימים אלה, השאלה היא איך זה עומד בסתירה...

ארי צוקרמן:

יש סייג בחוק שמוציא את כל התכולה של חומר ארכיוני. בחומר שמוגדר כארכיוני החקיקה היא שונה, הגוף שממונה הוא שונה.

היו"ר אברהם רביץ:

נדמה לי שנקבעה כבר הלכה, שאתה לא יכול לקחת אגרה יותר מהעלות כי אחרת זה מיסוי. האם 100 שקל היא העלות להוציא תיק מהארון?

ארי צוקרמן:

לפי מה שהם תיארו לנו לא מדובר על להוציא תיק מהארון, אלא מדובר בכמה גורמים שצריך להפעיל.

היו"ר אברהם רביץ:

השאלה היא אם זה נבדק.

ארי צוקרמן:

בוועדה ישבו כל נציגי אגף התקציבים באוצר והם החליטו שזה מוצדק.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו דוחים את הבקשה הזאת.

ארי צוקרמן:

דבר נוסף שאנחנו צריכים שוועדת הכספים תאשר הוא לגבי טפסים רגילים שעד היום שילמו עד 15 עמודים 21 שקלים ומהיום הם מבקשים 1.50 שקלים לעמוד.

היו"ר אברהם רביץ:

את זה אנחנו מאשרים.

5. שנויים בתקציב לשנת 1999

היו"ר אברהם רביץ:

פנייה 143 מאושרת. פנייה 144.

י. קליין:

מדובר על 6 מיליון שקלים לפיקוח על המחצבות. התברר שהמחצבות מדווחות דיווח אחד למינהל ודיווח אחר למס הכנסה ולבורסה. המשאיות מדווחות למינהל. זה דיווח נמוך יותר ממה שמדווחים למס הכנסה ולבורסה. אנחנו מבקשים להעסיק רואי חשבון. הם יקבלו אחוזים מהגבייה הנוספת שהם יביאו. זה לצורך הגברת הפיקוח על המחצבות. בנוסף, מדובר על 3 מיליון שקלים בהרשאה להתחייב לפיתוח שכונות חדשות בישובי הבדואים בנגב.

היו"ר אברהם רביץ:

אושר. פנייה מספר 145.

י. קליין:

אנחנו מבקשים לעשות שינויים בין הפרוייקטים לאור ההתקדמות בפועל, למשל לבית המשפט בנצרת הוחלט עכשיו להעביר 10 מיליון שקל בהרשאה למערכות קצה, ועוד הגדלת תקציב ההרשאה לבניית קומה נוספת במשרד לביטחון פנים בקרייה בתל-אביב.

היו"ר אברהם רביץ:

מאושר. פנייה 146.

הילה אייל:

שנויים בתקציב פיתוח של מע"צ. מדובר על העברת סכום של כ-12 מיליון שקל בהוצאה ועוד 20 מיליון שקל בהרשאה להתחייב מתוכניות לתכנון המוקדם לתוכניות התכנון המפורט וקידום הזמינות, בהתאם להתקדמות בעבודות התכנון וסדרי עדיפויות של מע"צ עד סוף השנה.

היו"ר אברהם רביץ:

מאושר. פנייה 148.

הילה אייל:

הפנייה השנייה היא בתקציב פיתוח משרד התחבורה. מדובר בהגדלת הוצאה מותנית הכנסה בסך של כ-19 מיליון שקל ועוד הרשאה להתחייב של כ-12 מיליון שקל לנושא בטיחות בדרכים שבמימון הקרן למניעת תאונות.

היו"ר אברהם רביץ:

מאושר. יש איזו שהיא בקשה לגבי נחל בקע.

ט. אלדר:

בזמנו בנו שם דירות בבנייה תקציבית לעולים. מה שקורה הוא שהדירות שוקעות.

האפוטרופוס הכללי אישר מיליון 700 אלף לצורך שיפוץ הדירות האלה. אנחנו צריכים לתת שם הרשאה להתחייב על מנת לעדכן.

היו"ר אברהם רביץ:

מאושר.

יצחק כהן:

אני מבקש להציע הצעה לסדר. אני מבקש שהפנסיה של מבקרת המדינה תאושר בבית המשפט העליון. אני מבקש שהחשב הכללי יבוא ויסביר את זה.

6. תקנות השקעות משותפות בנאמנות.

מיכאל קליינר:

אני שמח להביא למליאת הוועדה את תקנות השקעות משותפות בנאמנות, שהן בהמשך לחוק השקעות משותפות בנאמנות שאישרנו כאן. הדיון בתקנות נעשה בוועדת המשנה לשוק ההון באותו הרכב נכבד שבו היה הדיון בחוק.

היו בעצם שני נושאים שהיו בעייתיים בישיבה האחרונה שלנו. שר האוצר רצה להטיל מגבלה על כמות היחידות שרשאי לרכוש מנהל קרן, כאשר היתה טענה שבעולם אין מגבלה. הרשות הציעה שיעור של 15%, 10%, אנחנו המלצנו להגדיל את זה לשיעור של 25%, בייחוד אחרי שהוסבר לנו שאין אפשרות להפריד בין קרנות גדולות וקרנות קטנות. בצדק אמרו לנו שבקרן קטנה השיעור של 15% הוא מאוד מאוד בעייתי. גם מבחינת ההגיון הפנימי של מתקין התקנה יש יותר הגיון כאשר מדובר בקרן גדולה. להטיל שיעור כזה על קרן קטנה זה דבר שמגביל אותה, כי אף אחד לא מתעניין ברכישה של סכומים קטנים, ובסך הכל אתה רוצה לשווק קרן חדשה ואתה רוצה לתת אפשרות לקטנים להתחרות בגדולים. בסופו של דבר, היות והיתה בפנינו חוות דעת משפטית שאי אפשר להפריד בשיעורים, אמרנו שיעור של 25%.

שמעון וייס:

אנחנו נקיים עוד דיונים עם הנוגעים בדבר, וכרגע אנחנו לא מבקשים לאשר את זה.

מיכאל קליינר:

יש נושא מסויים שנדמה לי, לפחות כמי שנשא בעול גם של הכנת החקיקה וגם של התקנות, שיכול להיות שפיספסנו.

שמעון וייס:

ביקשנו נייר עבודה מפורט בנוגע לסעיף 21 שמדבר על ניגוד האנטרסים. אנחנו נבדוק את הנושא ואם יהיה צורך אז נחזור אליכם.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו מאשרים את זה.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:40